

27.6.2014

Dnro 387/D.a.2/2014

Ympäristöministeriö

kirjaamo.ym@ymparisto.fi

Ympäristöneuvosto Sauli Rouhinen

Sauli.rouhinen@ymparisto.fi

Asia: Saamelaiskäräjien aloite saamelaisen kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumuksen laatimiseksi
Viite: Kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumus ”Suomi, jonka haluamme 2050”.

1. Tausta

Kansallinen kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumus hyväksyttiin vuonna 2013 kestävän kehityksen toimikunnassa. Sitoumus korvasi vuonna 2006 hyväksytyn kansallisen kestävän kehityksen strategian. Kansallisen kestävän kehityksen strategian tueksi laadittiin ympäristöministeriön rahoituksella myös saamelaisten kestävän kehityksen ohjelma, mikä hyväksyttiin saamelaiskäräjien kokouksessa vuonna 2006.

Kansallisen yhteiskuntasitoumuksen yhtenä tavoitteena on ”tuemme alkuperäiskansa saamelais-ten mahdollisuuksia harjoittaa omaa kulttuuriaan kestävän kehityksen mukaisesti ja siirtää kulttuuriaan sukupolvelta toiselle.” Yhteiskuntasitoumuksen tavoitteiden tukemiseksi toimialoja kannustetaan laatimaan omia kestävän kehityksen toimenpidesitoumuksia. Saamelaiskäräjien mahdollisuudet edistää saamelaisten kestävää kehitystä ovat rajalliset, rajoittuen kirjallisten esitysten antamiseen ja neuvotteluihin viranomaisten kanssa sekä ottamalla huomioon kestävän kehityksen periaatteet ja tavoitteet omassa toiminnassaan. Saamelaiseen kestäväan kehitykseen vaikuttavat päätökset tehdään valtionhallinnossa ja tämän johdosta on tarpeen, että valtionhallinnossa sitoudutaan saamelaisten kestävän kehityksen edistämiseen. Saamelaiskäräjien asema ja tehtävät ovat erilaisia kuin muilla viranomais- ja julkisilla toimijoilla, minkä johdosta yhteiskuntasitoumuksenkin on vastattava näitä erityisolosuhteita.

Yhteiskuntasitoumuksella toimeenpannaan osaltaan YK:n kestävän kehityksen konferenssin Rio +20 loppuasiakirjan ”The Future We Want” – velvoitteita. Loppuasiakirjan mukaan kestävä kehitys edellyttää alkuperäiskansojen merkityksellistä ja aktiivista osallistumista kestävän kehityksen valmisteluun, politiikan suunnitteluun ja toimeenpanoon. Julistus asettaa myös tavoitteeksi parantaa alkuperäiskansojen hyvinvointia tunnustaen ja tukien heidän identiteettiään, kulttuuriaan ja pyrkimyksiään ja välttää vahingoittamasta heidän kulttuuriperintöään, tapojaan ja perinteistä tietoaan.

2. Saamelaiskäräjien sitoumus

Saamelaiskäräjät vahvistaa sitoutuneisuutensa kestävän kehityksen periaatteiden ja tavoitteiden edistämiseen edunvalvonnassaan ja omassa toiminnassaan. Saamelaiskäräjät on sitoutunut Rio +20 loppuasiakirjan tavoitteiden edistämiseen. Saamelaiskäräjät on sitoutunut laatimaan ja hyväksymään tehokkaan ja vaikuttavan saamelaisen kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumuksen.

3. Esitys saamelaisen kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumukseksi

Saamelaiskäräjät esittää, että saamelaiskäräjät laatii saamelaisen kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumuksen työnimellä ”Saamelainen tulevaisuus jonka haluamme 2050” ja tälle työlle turvataan riittävät resurssit.

Yhteiskuntasitoumuksen laadinnassa kuullaan perinteisiä saamelaiselinkeinojen harjoittajia, saamelaisyhdistyksiä ja –instituutioita.

Jotta yhteiskuntasitoumuksesta voidaan saada tehokas ja vaikuttava, on välttämätöntä, että sitoumuksen valmistelussa kuullaan ministeriöitä ja saamelaisten kannalta keskeisiä viranomaisia ja tahot sitoutuvat saamelaisen kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumuksen tavoitteisiin ja toimeenpanoon. Sitoumusta valmistelemaan ei olisi tarvetta perustaa erillistä elintä, vaan yhteistyötä voisi hoitaa olemassa olevien elinten ja yhteistyöverkostojen puitteissa.

Sitoumus hyväksytään saamelaiskäräjien kokouksessa, ja saamelaiskäräjien ja viranomaisten lisäksi myös saamelaisinstituutioilla, -yhdistyksillä, perinteisillä saamelaiselinkeinon harjoittajilla sekä muilla saamelaistoimijoilla olisi mahdollista sitoutua sitoumukseen.

Saamelaiskäräjät toivoo, että saamelaiskäräjien esitys hyväksytään ja Suomi ja saamelaisyhteisö voisivat yhdessä kääntää kehityksen suunnan. Saamelaisen kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumuksen avulla turvataan kestävä kehitys ja tulevien sukupolvien elinmahdollisuudet ja toimitaan edelläkävijänä Rion loppuasiakirjan toimeenpanossa ja alkuperäiskansojen oikeuksien edistämisessä. Saamelaiskäräjät toivoo, että yhteiskuntasitoumuksen valmistelu voitaisiin aloittaa asian tärkeydestä johtuen jo kuluvana vuonna.

Inarissa 27.6.2014

Klemetti Näkkäläjarvi
puheenjohtaja

Anni-Helena Ruotsala
ympäristösihteeri

Aloitteesta päätti saamelaiskäräjien kokous 27.6.2014.